

UVODNI ČLANAK

JONATHAN AMES, Urednik

Ako išta može smiriti odnose između Rusije i NATO-a, to je posao nad poslovnima – a europski će pravnici u tome odigrati ključnu ulogu

A sad nastupa komora

Engleska odvjetnička komora sektor je europskog pravnog zvanja koje do sada nije imalo velikoga utjecaja na Europu. Povijesno gledajući njezina je uloga bila lokalnog karaktera – sretno se zadržavajući unutar parametara što predstavlja elitnu odvjetničku granu u vrtu Engleske i Walesa. Kao takva prikazivala se u tajanstvenosti svoje tradicije, a neki bi mogli pridodati, i elitizma.

Međutim, domaći i inozemni čimbenici mogli bi ući u takvu kombinaciju da je prisile na promjenu. A rezultat navedenoga poticaja je početak proboja Engleske odvjetničke komore u Europu.

Pozitivan poticaj Europskoj kampanji Engleske odvjetničke komore – koji je najbolje ilustrirao Savjet odvjetničke komore Engleske i Walesa vrlo javnom ponovljenom inauguracijom svog briselskog ureda pred nekoliko mjeseci – promjena je stajališta među članovima vodstva komore i najšireg sloja njezinih članova. Postaju s vremenom sve manje pompozni i arogantni (a tim su se značajkama dičili advokati u prošlosti kao odličjima časti) u radu s klijentima, te otvoreniji i skloniji prihvaćanju modernih promotivnih metoda u oglašavanju svojih usluga. Savjet odvjetničke komore smatra da se otvaraju poslovne mogućnosti za njegove članove u Europi – u obliku pružanja savjeta iz inozemstva – i aktivno potiče svoje članove da iskoriste ovakve mogućnosti.

Vanjska sila koja se sručila na komoru, te stoga potiče odvjetnike da potraže alternativne pravce poslovanja, je dramatična promjena domaćeg tržišta pružanja pravnih usluga. Dugo očuvani monopol komore na advokatska prava na višim sudovima postepeno je stanjivalo zakonodavstvo tijekom posljednjih 18 godina. Mladi odvjetnici specijalizirani za krivično i obiteljsko pravo – posebno osni koji se oslanjaju na iščezavajući Britanski fond za pravnu pomoć – već su potencijalni kandidati za popis ugroženih vrsta.

A uskoro će i odvjetnicima biti dopušteno da ulaze u partnerske odnose s pravnicima, uvjerljivo stapajući ono što su tradicionalno bila odvojena pravnička zanimanja. U stvari, dok je komora nešto narasla po veličini od gubitka svoga monopola advokature na višim sudovima, njezin je rast uvelike zasjenjen eksplozijom broja profesionalnih engleskih pravnika. Nije teško povjerovati da se tijekom crnjih dana vodeći advokati boje da će njihovo zvanje totalno pregaziti znatno masovnija pravnička grana.

Kao što to ovih dana ilustrira i naša priča, ako se od komore očekuje da preživi u bilo kojem obliku kao pružatelj odvojene advokature i pravnih mišljenja, tada se mora pod hitno prilagoditi novom profesionalnom okružju. Nije izgledno da bi isključivo Europa mogla biti njihov spasitelj, već mogućnosti na cjelokupnom sve većem kontinentalnom pravnom tržištu koje mogu sigurno odigrati važnu ulogu u srednjoročnoj budućnosti advokata.

Konkurencija se nalazi u srcu reformi pravnih zanimanja koju su provodile uzastopne britanske vlade, koje su dovele odvjetničku komoru u potencijalno krhku poziciju. A konkurencija se momentalno smjestila i na visoko mjesto briselskog

dnevnog reda kako europski kuloari prežvakavaju spekulaciju da li će sadašnji glavni povjerenik biti u istoj ulozi i za godinu dana. U fokusu našeg sektora ovog mjeseca analizirali smo buduće izgleda Neelie Kroes, budući da nizozemska glavna povjerenica EZ-ovog zakona o zaštiti tržišnog natjecanja nastoji otpiriti svoje kritičare.

Europski zakon o zaštiti tržišnog natjecanja – imajući važnost koju sada uživa – mogao bi postati potpuno beznačajan ako se Zapad i Istok zakotrljaju u vatrenu loptu boreći se u novom «hladnom ratu». S ruskim medvjedom koji ne gleda s nimalo simpatije na dogovore o svojim zahtjevima glede sigurnosti u odnosu na svoje susjede i s NATO-ovim poslanicima koji ionako plešu na čavlima bez obzira koliko će daleko savez ići u obrani svojih novih država članica, u atmosferi se osjeća dašak 1962. godine.

Rusija je ogromna zemlja koja se proteže od Europe do istočne Azije, ali njezino je srce bliže prvome. Ratoborno, baš kao i njegovo vodstvo, rusko tržište još uvijek blješti kao svjetla točka poslovanja za europske pravnike u sve tamnijoj ekonomskoj klimi. Mnoge su prepreke u Rusiji, kako se fokus naše zemlje jasno uvjerio, a nije ni manji nadolazeći problem upletanja države u srž načela vladavine prava kao i državna manipulacija tim načelom.

Kako je *Europski pravnik* objavljivao, Međunarodna je udruga odvjetničkih komora glasno artikulirala svoju zabrinutost radi nedavnih «upada» u pravničke urede u toj zemlji. Udruga je upozorila da su takve policijske akcije «još jedan znak pogoršanja vladavine prava u Rusiji» i da se razvoj događaja «ne protivi samo Ruskom zakonodavstvu, već da je usmjeren protiv osnovnih načela uloge pravnika koje je usvojio UN». Međutim, ako išta može smanjiti temperaturu između Rusije i NATO-a, to će učiniti posao nad poslovima – a Europski će pravnici u tom procesu odigrati ključnu ulogu.

Još jedna svjetska super sila i enigma – Kina – preživjela je trenutak slave na suncu tijekom nedavno završenih pekinških olimpijskih igara. Ali sport i svjetska politika ne mogu biti – a zasigurno i ne bi ni trebali biti – biti odvojeni, dok povrede ljudskih prava u zemlji s najvećim brojem stanovnika na svijetu predstavljaju potpuno isti problem danas kao što je to bilo i prije olimpijskih igara. Pogledajte našu kolumnu u epilogu u kojoj ćete naći priču o kineskom pravniku koji zaslužuje medalju.